

פרשת שמות

ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי כסף וכלי זהב ושמלת ושמלתם על בניכם ועל בנתיכם (ג, כב)

יש להעיר מדוע ציוה הקב"ה שתשאל "אשה משכנתה", נשים דוקא ולא גברים.

ונראה לומר, דהנה הלא ידוע שביזת הים גדולה היתה לאין ערוך מביזת מצרים, כמו שדרשו רז"ל (מדרש שר השירים) על הפסוק "תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף", תורי זהב זו ביזת הים, עם נקודות הכסף זו ביזת מצרים.

כלומר, שעיקר הביזה והעושר הגיע לישראל על שפת הים, וביזת מצרים לא היתה אלא לצורך שעה, כמו שכתוב "והיה כי תלכון לא תלכו ריקם" (ג, כא).

והצורך שהיה בשאילת הבגדים מן המצריות, נראה לבארו ע"פ המכילתא (פ' בשלח) שבשעה שפיתה פרעה את עמו לרדוף אחרי בני ישראל, פתח להם את אוצרותיו, והטעינם כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות ולבושי יקר ותפארת, ואפיקו את סוסיהם עיטרו בתכשיטי זהב וכסף, כדי לזרז אותם ולחזקם להלחם בבני ישראל. ע"כ. וכל זה עשה הקב"ה כדי שיבוזו בני ישראל את המצרים על שפת הים. ומכיון שכשיצאו המצרים להלחם בבני ישראל יצאו רק גברים, ומהם לקחו ישראל את לבושם, נמצא, שהנשים, הבנים והבנות, להם לא היו בגדים לבוז אותם. לכן אמר הקב"ה כאן למשה שיצוה את הנשים לשאול משכנותיהן המצריות בגדים בשבילם ובשביל הבנים והבנות, כדי שיהיה להם מה ללבוש, ואילו הגברים יבוזו את לבושי חיילי פרעה על שפת הים.

וראיה לכך ששאלת הבגדים מאת המצרים לא היתה לצורך התעשרות אלא לצורך לבישה, שיהיה להם מה ללבוש במדבר, יש להביא, ממה שאמר הקב"ה למשה ושמלתם על בניכם ועל בנותיכם. שלכאורה ראוי להעיר, מה צורך היה לשים את השמלות על הבנים ועל הבנות, מה לנו אם ישימו אותם עליהם או יקחו אותם בכליהם. אלא, לפי הנ"ל ניחא שביזת מצרים לא היתה לצורך רכוש ועשירות, אלא לצורך לבישתם דוקא ולכן הלבישו אותם בהם. וביותר, שהלא במדרש רבה (פ' כי תבוא) נאמר, שמה שכתוב בתורה לא בלו שלמותיכם מעליכם, היינו דוקא מה שלבשו אבל השמלות והבגדים שהיו בתוך התיבות כן בלו. וא"כ ע"כ לקיחת הבגדים היתה לצורך לבישה דוקא.

מקור: באר יוסף